

Vragen & antwoorden over de Ontwerp RES 2.0

Onderstaande vragen zijn gesteld voorafgaand, tijdens en direct na het webinar van 15 december 2025.

Voor de leesbaarheid hebben we sommige vragen licht herschreven.

Kijk voor meer informatie over de Ontwerp RES 2.0 en het terugkijken van het webinar op: www.gmr.nl/res2

Vraag	Antwoord
Hoe verhoudt de RES (Regionale Energiestrategie) zich ten opzichte van de LES (Lokale Energiestrategie)?	RES: regionaal niveau. De afspraken gaan over grootschalige opwek van elektriciteit en regionale warmtebronnen. Het is een strategisch kader en biedt randvoorwaarden voor gemeenten. De besluitvorming vindt wel plaats in gemeenten. Bij de GMR is het een samenwerking tussen 16 gemeenten, de provincie Gelderland en 3 waterschappen. LES: lokaal niveau. De afspraken gaan over gebouwde omgeving en lokale opwek in relatie tot de afgesproken gemeentelijke kaders (bijvoorbeeld 2040 energieneutraal). Het is vaak een concreet uitvoeringsdocument met richting, routes en welke rol de gemeente hierin neemt. De RES-doelen zijn hierin voor de gemeente vertaald en er zijn lokale doelstellingen toegevoegd.
Wat is het effect van RES 2.0 op de opgaven voor Overbetuwe (en van buurgemeenten Arnhem, Nijmegen en Neder-Betuwe met realisatie dicht op de gemeentegrens)?	De zoekgebieden wind zijn in Overbetuwe niet wezenlijk anders dan in de RES 1.0. Wat dat betreft verandert het effect van de RES niet op de opgaven voor Overbetuwe en de omliggende gemeenten.
Hoe geven we meer voorrang aan GDS'en als Liander en Tennet niet sneller mee kunnen? Eigen energie opwek lokaal geleverd.	De focus van de RES ligt op het samenbrengen van opwek en vraag op lokaal niveau. Een GDS (gesloten distributiesysteem) is slecht één optie om dit te doen en is meer uitzondering dan regel in de praktijk. Het opwekken en leveren van lokaal opgewekte energie heeft ook een plek in de RES. Bijvoorbeeld door het toepassen van het 'local for local' principe en het faciliteren van projecten vanuit de RES rondom energie delen in energiehubs of energiegemeenschappen.

Wat houdt de focus aanpassing van 'Duurzame elektriciteit opwek naar Warmte en decentraal energiesysteem' in?	Het draait om het optimaal afstemmen van lokale energievraag en -aanbod. Denk bijvoorbeeld aan het koppelen van duurzame opwek met warmtenetten en het inzetten van slimme sturing voor flexibel energiegebruik.
Kan de RES nog rol spelen in de opheffing salderingsregeling per 1 januari 2027 waardoor de gedane investeringen in duurzame opwek wordt gestraft?	Nee, dit is aan de Rijksoverheid om nationaal beleid voor te maken.
Wat zijn de knelpunten bij de overgang naar een decentraal energiesysteem en zijn er voldoende incentives die de decentralisatie van het energiesysteem bevorderen?	Een van de knelpunten is regelgeving. De Energiewet biedt wel meer handvatten zoals het mogelijk maken van energiedelen tussen bewoners. Echter, decentrale overheden zijn volgens de nieuwe Energiewet niet bevoegd om te sturen op bepaalde wenselijke energiesystemen. Veel nieuwe regels zijn nog in ontwikkeling, zoals nieuwe flexibele contractvormen bij netbeheerders en omgevingsrechtelijke kaders voor netbewuste ontwikkelingen. Daarnaast kunnen nieuwe organisatievormen, zoals benodigd bij energy hubs, knelpunten vormen. Hiervoor is vaak een nieuwe manier van samenwerken nodig, met nieuwe rollen zoals de beheerder van het groepscontract. Er is tijd nodig om zo'n samenwerkingsproces en nieuwe organisatievorm goed in te richten. Ook zijn er voor sommige wenselijke decentrale systemen nieuwe financieringsstructuren nodig, zoals het financieren van de onrendabele top bij netbewuste gebiedsontwikkelingen. Deze financieringsstructuren zijn vaak nog niet beschikbaar.
Is er een energietransitie mogelijk zonder gebruik van een gasgestookte elektriciteitscentrale?	Momenteel is dit de meest gangbare techniek voor flexibel regelbaar vermogen voor momenten met weinig zon/wind. De Rijksoverheid en de netbeheerders onderzoeken de mogelijkheden voor een CO2 vrij alternatief voor flexibel regelbaar vermogen.
Wanneer wordt de laatste data verwerkt? De huidige data is reeds 6 jaar oud en in december komt nieuwe data beschikbaar.	In de RES gebruiken we de meest actuele data van de zon- en windprojecten van de gemeenten. Deze worden minstens twee keer per jaar geactualiseerd door de gemeenten.

Vragen over hoofdstuk 3.3., pagina 23:

- Wind sterke voorkeur om 'geen zon' op te vangen dit stelt; alleen wind als geen zon, dit beperkt de effectiviteit van de wind opbrengst nog meer (mits er wel wind is), Hoe waarborgen we deze relatie (geen wind als er zon is), om problemen (overcapaciteit en uitval) te voorkomen?
- De kaart heeft gebruik gemaakt van een referentieturbine met een relatief lage geluidsemissie (een Nordex N117). Voor de milieutechnische mogelijkheden is de hoogte of omvang van windturbines niet zo relevant, de geluidsemissie is leidend -Waarom niet relevant, hoogte veroorzaakt diverse wel degelijk andere problemen. Kan de kaart aangepast worden met hoogte relevante uitdagingen?
- De ruimte naast de Maas en Waalweg zijn aangeduid als geschikt maar volgens Tennet (zie brief) zijn dit geen geschikte locaties. Kan de kaart aangepast worden?
- Tennet beschrijft geen opbrengst bij hoogspanning, maar er zijn wel velden aangeduid waar hoogspanning aanwezig is.
- De ruimte bij Excluton is aangeduid als ongeschikt maar Excluton (grootverbruiker) wil juist wel wind. Kan de kaart aangepast worden?

Opmerkingen:

- De wind is het sterkst langs de waal, maar juist dit is onderbelicht. De kaarten houden geen rekening met militaire oefengebieden. De gemeente Berg & Dal heeft geen snelwegen of landelijk gelegen provinciale wegen die de gemeente Berg & Dal

- Er kan ook windenergie worden geleverd als de zon schijnt, het is niet het één óf het ander. Iedere energievorm in de elektriciteitsmix heeft zijn plek (nu zijn dat met name kolen-gas-zon-wind). Het is aan ontwikkelaars van energieprojecten om in te schatten of toekomstige projecten economisch haalbaar blijven. Tot nu toe lijkt dit voor windprojecten het geval.
- De hoogte van een windturbine is geen milieueffect, de geluidsemissie wel. Voor de volledigheid kent het planMER ook een geschiktheidskaart op basis van een (hogere) referentieturbine met een grotere geluidsemissie.
- De hoogspanningsleiding die het gebied ten westen van Druten doorkruist is als harde milieubeperking in deze kaart opgenomen.
- Het gebied rond Excluton langs de Waal is uitgesloten op basis van de Bgr (Beleidslijn grote rivieren).
- Het milieueffectonderzoek (inclusief deze kaart) is in de zomer van 2023 aan alle regiogemeenten aangeboden. Het gaat om de bevindingen op regionale schaal, dus het is mogelijk dat de precieze mogelijkheden op lokale schaal net anders uitpakken.
- Een aantal gemeenten, waaronder de gemeente Druten heeft – zoals benoemd in de RES 2024 – aangegeven om lokaal aanvullend onderzoek te doen om zo tot realistisch gemeentelijk windbeleid te komen, via een proces dat aansluit bij de lokale behoeften. Uw vragen en opmerkingen passen erg goed in zo'n lokale uitwerking van dit regionale onderzoek.

Qua opmerkingen:

- Het is geen vereiste dat wind langs snelwegen of provinciale wegen moet komen. Wel is in de RES 1.0 door gemeenten afgesproken om solitaire windturbines uit te sluiten, windturbines zoveel mogelijk te groeperen en te koppelen met andere ruimtelijke kwaliteit, zoals langs snelwegen en provinciale wegen. Bijkomend voordeel is dat een groot deel van de geluidsemissie dan wegvalt tegen het verkeersgeluid.

doorkruisen en waarlangs windturbines kunnen worden ontwikkeld. Dit maakt dat de relatief grote en landelijke gemeente Berg & Dal nagenoeg geen geschikte gebieden heeft voor de ontwikkeling van windenergie Wat is de reden dat wind langs snelwegen of provinciale wegen moet komen? • De gemeenten Druten en Heumen die nog geen windprojecten gepland hebben. Voor alle vier de gemeenten geldt dat de potentie aan geschikte en geschikt te maken gebieden relatief groot is. Dit is een statement zonder onderbouwing, waarom denkt de RES 2.0 dat dit zo is? • Pagina 36: Tijdens het opstellen van de TVW's ontbrak het veel gemeenten aan benodigde kennis en capaciteit. Inmiddels zijn sommige warmtenet plannen bijgesteld of (tijdelijk) stilgelegd. Wat zijn de acties om die kennis te delen, op te doen?	• Zowel Druten als Heumen kennen meerdere groene (geschikte) gebieden op de kaart. De potentie aan geschikte (en geschikt te maken) gebieden is in beide gemeenten daarmee relatief groot. Dat geldt overigens ook voor gemeenten zoals Beuningen en Wijchen. • De meeste gemeenten hebben inmiddels hun ambtelijk apparaat versterkt en nemen deel aan nationale kennisbijeen-komsten van o.a. NPLW. Vanuit de regio brengen we de gemeenten bij elkaar rondom specifieke thema's zoals de "kleine kernen warmte-aanpak", de "warmtebronnenstrategie" en de "aanpak om inwoners te ontzorgen". Daardoor is een veel intensiever contact tussen de GMR op gang gekomen waardoor gemeenten veel meer kennis met elkaar delen.
Op grond waarvan zijn grijze gebieden aangewezen waar windmolens niet kunnen? Op microniveau zijn in de grijze gebieden wel degelijk mogelijkheden.	Het planMER kent een regioniveau. Het is mogelijk dat op lokaal niveau (het microniveau waarover u spreekt) er inderdaad iets meer of in sommige gevallen juist iets minder mogelijk blijkt. Dit wordt door individuele gemeenten geadresseerd in lokaal aanvullend onderzoek om tot realistisch gemeentelijk windbeleid te komen, via een proces dat aansluit bij de lokale behoeften van de gemeente in kwestie.
Worden er in de RES 2.0 andere energiebronnen zoals ultradiepe geothermie, waterkracht (Rijn-IJssel) en SMR's meegenomen nū bekend is dat de opbrengst van windturbines achterblijft en tot onbetrouwbare wiebelstroom leidt?	De mogelijkheden voor waterkracht zijn ruimschoots onderzocht. Die mogelijkheden zijn minimaal in de GMR-regio. Er spelen twee kleine waterkrachtprojecten in de RES, maar die leveren hooguit elektriciteit voor een klein groepje woningen of een paar MKB-bedrijven. De RES-opgaven lopen tot 2030. Ultradiepe geothermie en SMR's zijn niet in scope, omdat ze geen bijdrage kunnen leveren aan deze 2030 doelen.

Over warmtenetten is met name in Nijmegen veel te doen geweest. Is een warmtenet zoals dat in Nijmegen ligt wel duurzaam? Of duurzaam te maken? Moeten we niet toe naar zeer-lage-temperatuur en middentemperatuur warmtenetten, die gevoed worden uit daadwerkelijk duurzame bronnen (dus niet uit afvalverwerking)?	Warmtenetten voldoen nu aan de geldende duurzaamheidscriteria, maar die worden in de komende jaren aangescherpt. Bovendien mag verwacht worden dat de warmte van AVR en ARN terug zal lopen. Daarom zijn de warmtenetten bezig met de ontwikkeling van nieuwe duurzame bronnen die op termijn restwarmte vervangen.
Hoe krijgen we het voor elkaar om energiearmoede te voorkomen: kunnen woningen van mensen met een laag inkomen überhaupt kosteneffectief (en, zo ja, preferentieel) worden aangesloten op warmtenetten?	De kostprijs van warmte is primair de verantwoordelijkheid van het warmtebedrijf dat door de gemeente wordt aangewezen en waarin de gemeente kan deelnemen. De GMR kan hierin alleen ondersteunen en adviseren. De gemeente zal bij de aanwijzing van het warmtebedrijf naar verwachting terdege rekening houden met de kostprijs. Heel veel gemeenten stellen als eis dat de duurzame warmte-oplossing niet meer mag kosten dan de huidige, op aardgas gebaseerde, situatie. Daarvoor zijn nieuwe, aanvullende rijkssubsidies vaak cruciaal.
Onderzoek Delft toont aan dat hetgeen opwek maar om slimme distributie en opslag gaat. Wat is de visie? Timing van gebruik door industrie voor effect en burgers voor bewustwording hoe, wordt dat ingezet? In agrarische gebieden agrarische synergieprojecten? Bijvoorbeeld duurzaam biogas voor monumentaal dorpskernen	In het energiesysteem is het beter benutten van de bestaande infrastructuur (zoals slimme distributie) essentieel, net als de flexibilisering van de energievraag en aanbod met o.a. opslag en timing van verbruik en opwek. Daarnaast moet ook het elektriciteitsnetwerk versterkt worden om aan de stijgende vraag en opwek te voldoen. In de RES ligt de nadruk op slimme oplossingen om zon- en windparken toch aangesloten te krijgen via o.a. cable pooling, opslag en andere oplossingen achter de meter. Inderdaad kan samenwerking met agrarische bedrijven maar ook met industriële bedrijven in specifieke situaties een deel van de oplossing zijn en kan duurzaam biogas een optie zijn voor historische binnensteden. Het is de verantwoordelijkheid van de gemeenten om zulke warmteoplossingen in hun warmteprogramma op te nemen en met de kernen, wijken en buurten uit te werken. De GMR ondersteunt daarbij, onder andere door haar “kleine kernen aanpak” waarin gemeenten bij elkaar worden gebracht om kennis te delen over zulke zaken.

In de regio zijn tientallen meertjes/plassen/grindgaten goed voor opslag van warmte in de zomer en warmtewinning in de winter: decentraal, kleinschalig en multipel inzetbaar. In hoeverre is in de RES 2.0 hier aandacht voor of onderzoek naar gedaan?	Daar is zeker aandacht voor. Er wordt daarbij ook gekeken naar ondergrondse warmtebuffers (HTO en MTO) en WKO omdat oppervlaktewater in de winter te koud is voor een goed rendement.
Wordt er ook ingegaan op energieopslag (E of warmte)?	Ja, energieopslag heeft de aandacht van de RES. Hier wordt in de eerste helft van 2026 een kennissessie voor georganiseerd om ervaringen en kennis te delen over dit onderwerp. Er wordt provinciaal onderzoek gedaan naar warmte-opslag (MTO en HTO).
<u>Local for Local & Smart Energy Hubs:</u> - Hoe concreet is de uitrol van Smart Energy Hubs in onze regio? Zijn er pilots in Heumen? - Welke ondersteuning biedt de RES-organisatie (financieel, juridisch, organisatorisch)? - Hoe wordt netcongestie opgelost bij deze hubs? Zijn er harde garanties? - Wat is de businesscase voor ondernemers? Hoe maken we deelname aantrekkelijk? - Komt er een standaardmodel voor samenwerking en eigendomsvormen?	- In de regio zijn meerdere Smart Energy Hub initiatieven. De meest concrete is de Energy Hub Innofase in Duiven, gevolgd door TPN West in Nijmegen, waar Liander ook is begonnen met rekenen. Daarnaast zijn er legio initiatieven op onder andere bedrijventerreinen in de regio waar onderzoeken zijn gestart naar de potentie van energy hubs. Op dit moment zijn er geen pilots bekend in de gemeente Heumen. - In de RES ondersteunen we de initiatieven op organisatorisch vlak met het bieden van procesbegeleiding en het faciliteren van de samenwerking. Andere partijen bieden ook ondersteuning zoals de provincie Gelderland, Oost-NL, netbeheerder Liander en het Regionaal Expertiseteam Energie (REE). - Het uitgangspunt is dat het samenbrengen van de vraag en aanbod op lokaal niveau, zoals op bedrijventerreinen, de vraag naar transportcapaciteit verminderd en daarmee dus bijdraagt aan de oplossing voor netcongestie. Er zijn hierbij geen garanties dat een initiatief voor de opzet van een Energy Hub ook daadwerkelijk zal leiden tot het verminderen of wel verhelpen van congestie. - De potentie van een Energy Hub is zeer situatie-specifiek en de uitwerking is iedere keer maatwerk. Tot nu toe zien we dat de Hubs met name worden ingestoken om de problematiek van de deelnemende bedrijven zelf te verminderen/verhelpen, in de context van netcongestie.

	Bijvoorbeeld door energievraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen en/of gezamenlijk te investeren in opslag- en/of energiemanagementsystemen. De baten zijn doorgaans zeer lokaal, voor de deelnemende bedrijven. De energiehubs zijn nog in de pilotfase, er wordt nog veel geleerd over o.a. contractvormen, business cases en juridische afspraken. • De business case verschilt sterk per Energy Hub en is helaas ook zeer afhankelijk van de benodigde back-up assets (opslag of generator) in de uiteindelijke configuratie van de hub. Er wordt nu op verschillende plekken sterk gewerkt aan standaardisatie van samenwerking, eigendomsvormen en verzekering van Energy Hubs. • Meer informatie hierover op: https://energiehubs.nl/
<u>Warmteoplossingen:</u> • Wat betekent deelname aan het ARN-cluster voor Heumen qua kosten en verplichtingen? • Is er een haalbaarheidsanalyse voor warmtenetten in Heumen? Wanneer krijgen we die? • Hoe wordt betaalbaarheid voor inwoners geborgd? Komt er regionale solidariteit? • Welke alternatieve warmtebronnen (aquathermie, WKO) zijn realistisch voor Heumen? • Moet Heumen een eigen warmtebedrijf oprichten onder de Wet collectieve warmte?	• Vooralsnog wordt er door Heumen niet gekeken naar afname van warmte van de ARN. Wél wordt er gekeken naar aquathermie. • De gemeente Heumen onderzoekt de mogelijkheid van warmtenetten voor Malden. De exacte status daarvan kennen we niet. • Betaalbaarheid: uiteindelijk ligt die vraag bij de gemeenten. Binnen de RES-regio ontwikkelen de gemeenten samen een visie op samenwerking en solidariteit. Dat is vastgelegd in de RES-afspraken. De ontwikkeling van een gezamenlijke visie is bij cluster Noord verder ontwikkeld dan bij cluster Zuid. • Alternatieve bronnen: voor zover ons bekend onderzoekt Heumen aquathermie en WKO. • Eigen warmtebedrijf: de wenselijkheid daarvan wordt door de gemeente onderzocht. De RES benadrukt het positieve aspect van schaalvergroting en standaardisatie op de prijs van warmtenetten.

De kosten voor een deelnemer aan een warmtenet worden beraamd tussen de 1400 en 5600 per jaar per huishouden. Dit is een mooie oplossing voor een gasloze toekomst, maar hoe geeft de gemeente een belastbaarheid garantie aan toekomstige deelnemers?	Dat is echt een vraag voor de gemeente. De RES probeert door het stimuleren van samenwerking, schaalvergroting en standaardisatie de kosten voor warmtenetten zo laag mogelijk te krijgen.
Welke wijzigingen zijn doorgevoerd na de laatste versie. Hier zal ik ook naar vragen, dus handig als dit op voorhand in kaart is gebracht.	We gaan ervanuit dat met de laatste versie de RES 2024 wordt bedoeld. De 5 belangrijkste verschillen tussen de RES 2024 en de RES 2.0 zijn: 1. Status en juridische positie: RES 2024 Verrijking: Is een actualisatie van RES 1.0, geen nieuw programma. Het bod van 1,62 TWh blijft ongewijzigd; focus op verduidelijking, monitoring en aanpak knelpunten. Geen formele status onder de Omgevingswet. RES 2.0: Is een programma onder de Omgevingswet (vrijwillig programma, bindend voor bevoegd gezag). Bevat nieuwe afspraken, zoekgebieden en een bredere scope (elektriciteit, warmte, infrastructuur, besparing). Het kader en de afspraken uit de RES 1.0 blijven in de RES 2.0 staan. 2. Scope en inhoudelijke focus: RES 2024: Richt zich op verrijking van bestaande afspraken: voortgang opwek, knelpunten (netcongestie, windnormen, zonneladder), en voorbereiding op RES 2.0. Warmte en elektriciteit worden apart behandeld, maar minder integrale benadering. RES 2.0: Introduceert een integraal energiesysteem: koppeling van opwek, warmte, infrastructuur, opslag en verbruik. Vier hoofdthema's: beter benutten infrastructuur, integraal programmeren, samenwerking over schaalniveaus en handelingsperspectieven. 3. Nieuwe zoekgebieden en windstrategie: RES 2024: Bevestigt noodzaak voor meer windenergie en noemt programma 'Realisatiekracht' om gemeenten te ondersteunen, maar legt

	geen nieuwe zoekgebieden vast. RES 2.0: Voegt nieuwe zoekgebieden toe (o.a. Zevenaar, aanpassing Overbetuwe) en concretiseert gemeentelijke keuzes (Heumen, Wijchen, Druten). Streeft naar 50%-50% zon-wind per onderstation en koppelt dit aan netimpact en 'Local for Local' principe. 4. Warmteaanpak en regionale visie: RES 2024: Analyseert warmtetransitie op basis van PBL-startanalyse; benoemt clusters (AVR, ARN, LOAN) en knelpunten, maar geen concrete regionale warmtevisie. RES 2.0: Plant ontwikkeling van een regionale warmtevisie in 2026 en koppelt warmte expliciet aan netcongestie en energiesysteem. Introduceert afspraken over collectieve warmte, lokale bronnen en koppeling met provinciaal Programma Energiesysteem. 5. Bestuurlijke afspraken: RES 2024: Legt nadruk op solidariteit tussen gemeenten, participatie (Regionale Adviestafel), en borging van afspraken uit RES 1.0. Geen nieuwe bestuurlijke verplichtingen. RES 2.0: Formuleert zes nieuwe bestuurlijke afspraken (o.a. tweejaarlijks regionaal programmeren, uitvoering actieplan netcongestie, aansluiting bij provinciaal beleid, ontwikkeling regionale visie energiesysteem, samenwerking in GEIS).
U noemt ZLTO, zijn natuurorganisaties ook geraadpleegd?	Ja, in onze Regionale Adviestafel met maatschappelijke partners is Natuur & Milieu Gelderland vertegenwoordigd, de koepel van lokale en regionale natuur- en milieuorganisaties in onze provincie.
Waarom nieuwe zoekgebieden wind als wind op land totaal achterhaald is?	De conclusie dat wind op land (totaal) achterhaald is, delen we niet. Integendeel; in een decentraal energiesysteem waarbij opwek en gebruik van elektriciteit steeds meer lokaal op elkaar aansluiten, wordt de rol van wind op land alleen maar belangrijker.

	Windenergie op land is in onze regio de enige CO2-vrije elektriciteitsbron die op dit moment (en daarmee voor het doel van 2030) in grote mate beschikbaar is op momenten dat de zon niet schijnt en in de wintermaanden. Om het RES-bod voor grootschalige duurzame elektriciteitsopwek richting 2030 te halen, zijn daarom in de RES 2.0 nieuwe zoekgebieden voor windenergie vastgelegd.
De directeur ai NPRES geeft aan dat deelname aan de RES nog steeds gebaseerd is op vrijwilligheid, geen dwang. Echter....de provincies gaan wel uit van dwang. Hoe daarmee om te gaan in de RES Arnhem-Nijmegen?	De deelname aan een RES-regio door gemeenten is gebaseerd op vrijwilligheid. Gemeenten kunnen ervoor kiezen om uit een regio te stappen. De provincie gaat ook niet uit van dwang waar het gaat om deelname aan de RES-regio. Waar de provincie 'dwang' kan toepassen, of anders gezegd vanuit de energiewet verplicht is tot handelen, is bij een verzoek van een initiatiefnemer om een windproject te realiseren.
Waarom wordt zon op (particuliere) daken niet meegenomen in de RES? Er liggen immers al heel veel panelen op de daken. Uiteraard kan het nog meer.	In het Klimaatakkoord is afgesproken dat alleen grootschalige opwek voor zon meetelt voor het landelijke doel voor hernieuwbare elektriciteit op land. De grens voor grootschalige zon-systemen is >15kWp, dat zijn ca. 40 zonnepanelen. Deze afspraak is ook vastgelegd in het begrippenkader RES vanuit het oogpunt van monitoring door het nationaal programma RES (NPRES). Kleinschalige opwek (met name op particuliere daken) telt wél mee voor de doelen van gemeenten zelf op gebied van het aandeel van hernieuwbare energie, zoals inzichtelijk wordt gemaakt in de regionale Klimaatmonitor.
Ik hoor net dat 10 panelen op het dak niet meetellen daarboven wel. Maar ik heb meer dan 10 panelen op mijn dak. Waar kan ik mijn panelen aanbieden tbv het RES bod?	Hier geldt een rectificatie t.o.v. de informatie die vermeld is in de webinar. De grens van grootschalige opwek ligt op 15 kWp, dat zijn ca. 40 zonnepanelen. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat alleen grootschalige opwek voor zon meetelt voor het landelijke doel voor hernieuwbare elektriciteit op land en dus het RES bod. Kleinschalige opwek (met name op particuliere daken) telt wél mee voor de doelen van gemeenten zelf op gebied van het aandeel van hernieuwbare energie, zoals inzichtelijk wordt in de regionale Klimaatmonitor.
Inmiddels is ook bekend dat windturbines leiden tot slaapverstoringen. Dit leidt weer tot gezondheidsschade zoals hartfalen en neurologische schade. Waarom het risico op gezondheidsschade voor de inwoners lopen?	Er is veel desinformatie over windenergie. Op de site van de CGD of de helpdesk wind op land staat betrouwbare, wetenschappelijk onderbouwde informatie over onder andere gezondheid en windturbines.

Hebben gemeentelijke verkiezingen in 2026 nog invloed op standpunten van de betreffende gemeenten?	De RES 2.0 wordt vastgesteld door de huidige Colleges en de basisafspraken zijn in 2021 al door de Gemeenteraden vastgesteld. Na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2026 hebben de nieuwe raden zich te houden aan eerder vastgesteld beleid.
Mag een lokale gemeenteraad lokale afstandsnormen hanteren? Respekteert de provincie deze dan?	Een lokale gemeenteraad mag windnormen hanteren die een basis hebben in een lokaal milieueffectonderzoek. Dat geldt bijvoorbeeld voor de vaststelling van lokale geluidsnormen. Windpark Beuningen is een voorbeeld van een windproject op basis van zulke lokale normen. Afstand is echter geen milieueffect en een afstandsnorm heeft daarmee geen basis in milieueffectonderzoek. De kans is daarmee erg groot dat een (lokale) afstandsnorm niet wordt geaccepteerd door een rechter.
U moet uw doelen bijstellen. Netcongestie, kernenergie is men besluiteloos, zonne-energie is geen plaats meer qua ruimtebeslag, windenergie alleen rendabel op zee. Er moeten meer prijsprikkels komen om energie op flexibele momenten te gebruiken. Voorts kan men voorlopige niet zonder aardgas centrales die snel op- en afkunnen schakelen. Het is een utopie om te denken dat men volledig kan overschakelen op alleen wind- en zonne-energie voor een betrouwbare stabiele energielevering voor warmte en elektriciteit.	In deze RES 2.0 is aangegeven dat de doelen uit 2021, waaronder het duurzaam opwekdoel van 1,62TWh, blijven staan. De route ernaartoe is gewijzigd. Op dit moment is het behalen van een opwek van 1,32 TWh in zicht. De RES 2.0 geeft een strategie weer om de laatste 0,3 TWh te behalen.
Kan er warmte gewonnen worden uit onze rivieren?	Warmte winnen uit rivieren (TEO: Thermische Energie uit Oppervlaktewater) ten behoeve van wijkverwarming is inderdaad mogelijk en van groot belang voor onze regio vanwege de schaarste van alternatieve duurzame warmtebronnen. Momenteel ondersteunt de GMR diverse gemeenten bij de ontwikkeling van TEO-projecten.
Zijn de huidige warmtetransitieplannen niet veel te laat voor de RES 2.0? De realisatieperiode is 5 - 10 jaar.	Met RES 2.0 leggen we juist nieuwe afspraken vast voor een sterke samenwerking op het gebied van warmte in de regio. Het vraagt een lange ontwikkelingstijd waarvoor we nu volop samen moeten werken. Hiervoor doen we ook beroep op het Rijk.

Is onze regio geschikt voor ultradiepe geothermie?	Geothermie is een duurzame bron die we in de regio zelf willen ontwikkelen en waar ook al onderzoek naar wordt gedaan. Dan gaat het om de 'normale' geothermie die warmte wint uit aardlagen van zo'n 2,5 km diepte. Ultradiepe geothermie lijkt aanwezig in de regio en er zal in de komende jaren naar verwachting onderzoek worden gedaan naar de commerciële winbaarheid. We verwachten echter niet dat er op korte termijn duidelijkheid over komt
En hoe wordt een SMR gezien in de RES?	RES 2.0 richt zich op de periode tot 2030. De ontwikkeling van SMR's (kleine modulaire reactoren) voor kernenergie hebben een lange ontwikkelingstijd en zijn niet haalbaar voor de periode rondom 2030. SMR's zijn daarom niet relevant voor de RES 2.0.
Speelt grootschalige elektriciteitsopslag een belangrijke rol in RES 2.0?	De opslag van elektriciteit is een onderdeel in de ontwikkeling van het decentraal energiesysteem waarbij vraag en aanbod bij elkaar worden gebracht. In de RES 2.0 wordt opslag gezien als een belangrijk onderdeel van het energiesysteem, waarmee flexibiliteit van zon- en windparken mogelijk wordt gemaakt. Binnen de RES wordt kennis over opslag ontwikkeld en kennisdeling gefaciliteerd. In Q1 van 2026 organiseert de GMR bijvoorbeeld een Q&A-sessie over de ruimtelijke inpassing van energieopslag.
Wat wordt gezien als haalbare afstand voor warmtenetten. ARN naar gemeente Heumen?	In zijn algemeenheid wordt als vuistregel gehanteerd dat transportleidingen van langer dan 1,5 kilometer te zwaar drukken op de kostprijs van warmte en daarom niet wenselijk zijn. Maar er kunnen redenen zijn om daarvan af te wijken, bijvoorbeeld als er geen alternatieve warmtebronnen beschikbaar zijn of als ze goedkoop gefinancierd kunnen worden. Specifiek voor Heumen heeft naar onze informatie de gemeente afgezien van een warmtenet dat met warmte van de ARN gevoed wordt.

In RES 2.0 staat dat in onze gemeente is onderzocht dat de windmolens niet mogelijk zijn in het voorgestelde gebied want een CNS-gebied. Wat zijn dan de opties? Want ik beluister vanavond dat warmte-energie nog lange adem is.	U doelt – vanwege het CNS-gebied – zeer waarschijnlijk op de gemeente Heumen. Dit CNS-gebied (het gaat hier om de radarcontour van vliegbasis Volkel) ligt ten zuiden van de Hatertse en Overasseltse Vennen. Dat betekent dat er ten noorden en oosten van deze vennen goede opties zijn voor de inpassing van windenergie. Bijvoorbeeld in de zogenaamde A73-zone tussen Weezenhof en Malden.
Ik bezit een gemeentelijk monument. Ik wil graag isoleren en verduurzamen. Waarom moet ik hiervoor een omgevingsvergunning aanvragen en dus extra betalen tov van bijvoorbeeld mijn buurman. Het doel is immers bij beiden hetzelfde: een lager verbruik en dus minder uitstoot?	Over het aanvragen van een omgevingsvergunning gaat de gemeente waar u woont en niet de GMR. Wij weten hierop het antwoord niet, dit is een vraag die u het beste kan stellen aan de gemeente waarvan u deze vergunning moet aanvragen.
Waarom kwalificeert een windturbine als duurzaam?	Windenergie is duurzaam omdat het gebruik maakt van de onuitputtelijke kracht van de wind en geen schadelijke broeikasgassen uitstoot tijdens de productie van elektriciteit. Windenergie vervangt fossiele brandstoffen waardoor het klimaat minder belast wordt en de afhankelijkheid van geïmporteerde brandstoffen afneemt. Wel vindt er CO ₂ -uitstoot plaats bij de productie en bouw van windturbines, maar dit geldt voor de productie en bouw van alle elektriciteitsbronnen. De CO ₂ die vrijkomt tijdens de productie en bouwfase wordt binnen enkele maanden terugverdiend door de schone energie die ze opwekken.
Hoe kan een gemeente (mede) zoekgebieden bepalen of wijzigen?	Het bepalen of wijzigen van zoekgebieden is bij uitstek een bevoegdheid van de individuele gemeenten. Vanuit de RES wordt – op basis van het milieueffectonderzoek (de planMER) – inzicht geboden in de geschikte en geschikt te maken gebieden voor de opwek van wind- en zonne-energie binnen de regio. Het is vervolgens aan gemeenten zelf om via een lokaal passend proces zoekgebieden vast te leggen en aan de slag te gaan met de ontwikkeling van wind- en zonne-energie.

Waarom is er zoveel focus op wind, ik zie die vaak uitstaan. En minder op andere nieuwe innovaties.	Het klopt dat windturbines niet altijd draaien, bijvoorbeeld als het niet waait, of als de stroomprijs negatief is. Overigens staan ook zonnevelden, gascentrales en met name kolencentrales een groot deel van de tijd uit, of draaien ze op beperkt vermogen. Het verschil is dat het bij windturbines heel goed zichtbaar is en bij zonnevelden bijvoorbeeld niet. Het aantal vollasturen van een windturbine (2.950 uren per jaar) is in onze regio meer dan drie keer zo hoog dan die van zonnepanelen (950 uren per jaar). Windenergie op land is in onze regio de enige CO2-vrije elektriciteitsbron die op dit moment in grote mate beschikbaar is op momenten dat de zon niet schijnt en in de wintermaanden. Om het RES-bod voor grootschalige duurzame elektriciteitsopwek richting 2030 te halen, zijn daarom in de RES 2.0 nieuwe zoekgebieden voor windenergie vastgelegd. Andere innovaties zijn erg interessant, maar zijn niet beschikbaar om de RES-doelen van 2030 te halen.
Is er en plan om alle huizen goed te isoleren inclusief ventilatie?	De gemeenten in onze regio werken volop aan het stimuleren van inwoners om hun woningen te isoleren.
Wanneer wordt de RES 2.0 definitief vastgesteld?	Na verwerking van zienswijzen op de Ontwerp RES 2.0 volgt de definitieve RES 2.0 met daarbij een nota van zienswijzen. Deze wordt eind februari 2026 door de colleges van de gemeenten vastgesteld.
Is 2030 realistisch voor de doelstellingen van RES 2.0. Gezien de complexiteit en de beperkte arbeidscapaciteit lijkt me 2030 niet realistisch om die doelstellingen te halen. Hoe staat dit alles in verhouding tot de ruimtelijke ordening?	De RES-doelen zijn opgesteld voor de periode tot 2030. We verwachten echter niet dat het RES bod in onze regio in of voor 2030 is gerealiseerd. Hier zijn verschillende redenen voor, waaronder de redenen die u in uw vraag benoemt. Het blijft zaak om de doelen wel zo snel als mogelijk te realiseren met oog voor een goede ruimtelijke ordening.
Heeft het nieuwe hoogspanningsstation van 31 ha in de gemeente Wijchen nog invloed op de RES 2.0?	Ja. Het hoogspanningsstation in Wijchen is een ruimtelijke ingreep vanuit nationaal belang en heeft daarmee voorrang op de lokale en regionale ruimtelijke plannen in het gebied. Dit betekent onder andere dat de keuze van de gemeente Wijchen voor windzoekgebieden een aantal jaren opschuift in de tijd.

Is er ook een afstandsnorm naar een andere provincie/ ander land?	Er is geen specifieke afstandsnorm ten opzichte van andere provincies of andere landen. Wel geldt in de hele provincie Gelderland de onlangs vastgestelde afstandsnorm van 2x de tiphoogte van een windturbine tot (met name) woningen. Die norm geldt dus ook aan de provinciegrenzen, waaronder de grens met Duitsland.
Ja de gemeente een beetje bang maken om geen beleid vast te stellen, want dan komt de provincie.	U doelt waarschijnlijk op het feit dat – bij gebrek aan realistisch gemeentelijk windbeleid – een ontwikkelaar op basis van artikel 6.2 van de Energiewet een windplan kan indienen bij de provincie. En de provincie door een ontwikkelaar kan worden gewezen op haar provinciaal belang zolang de RES-doelen per regio nog niet zijn behaald. Het wijzen op dit risico is niet bedoeld om een gemeente bang te maken. Het gaat om het open en transparant delen van belangrijke beslisinformatie. De vraag of en hoe een gemeente acteert op deze informatie is uiteraard geheel aan een gemeente zelf.
In de afbeelding stond windturbines ashoogte 120 meter, is dat niet een achterhaalde turbinegrootte?	Het gaat inderdaad om een relatief kleine referentieturbine. Om in economische termen te spreken, gaat het om ‘de onderkant van de markt’. Overigens is de (lage) geluidsemissie van de turbine leidend voor de milieueffecten ervan. Er is een bewust gekozen voor een (kleine) turbine met een lage geluidsemissie, om zo de maximale mogelijkheden binnen de regio in kaart te brengen. Dit behoudt voor gemeenten de meeste ruimte om in hun lokale proces nadere afwegingen over gebieden, locaties en zoekzones te maken. Overigens is voor de volledigheid in het planMER ook een kaart opgenomen met een (grote) turbine met een aanzienlijk hogere geluidsemissie.
Is het transporteren van elektriciteit niet veel makkelijker dan het transporteren van warmte?	Elektriciteit kan over veel grotere afstanden worden getransporteerd dan warmte. Echter vanwege de robuustheid van het energiesysteem is het wenselijk om ook andere energie-infrastructuur te hebben dan alleen elektriciteitsleidingen. En in tijden van netcongestie (zoals nu) kan warmte-infrastructuur de netcongestie ontlasten.

Wat gaat er veranderen als de WCW wet wordt aangenomen?	De oude warmtewet ziet primair toe op consumenten-bescherming achteraf. De Wet collectieve warmte regelt dat collectieve warmtevoorziening een publiek gestuurd, betrouwbaar en betaalbaar nutsproduct is, met sterke bescherming van de eindgebruiker. In zijn algemeenheid reguleert de WcW de betaalbaarheid door woekerwinsten te verbieden en te sturen op redelijke kosten en redelijk rendement. Ook houdt de overheid toezicht op de robuustheid van warmtebedrijven en de duurzaamheid van warmte. De WcW brengt de gemeenten in de regio in de regio: de gemeente bepaalt waar warmtenetten worden ontwikkeld en wijst het warmtebedrijf daarvoor aan.
Zijn er al gemeenten die participeren in een warmtenet?	Tilburg heeft per 1 juli 2025 een eigen gemeentelijk warmtebedrijf opgericht genaamd Warmtebedrijf Tilburg BV om warmtenetten te ontwikkelen en exploiteren. In onze regio loopt de gemeente Nijmegen voorop in de vorming van een gemeentelijk warmtebedrijf
De opbrengst van windmolens wordt mijn inziens overschat, uit praktijk komt de conclusie dat windmolens vaak uitstaan (geen wind als zo'n, te weinig of teveel wind, onderhoud, slagschaduw of vanwege geluidsoverlast) de effectiviteit van een windmolen komt dan niet boven de 20%. Houden we ons niet een wassen neus voor als we windmolens willen plaatsen?	Het klopt dat windturbines niet altijd draaien, bijvoorbeeld als het niet waait, of als de stroomprijs negatief is. Overigens staan ook zonnenvelden, gascentrales en met name kolencentrales een groot deel van de tijd uit, of draaien ze op beperkt vermogen. Het verschil is dat het bij windturbines heel goed zichtbaar is en bij zonnenvelden bijvoorbeeld niet. Het aantal vollasturen van een windturbine (2.950 uren per jaar) is in onze regio meer dan drie keer zo hoog dan die van zonnepanelen (950 uren per jaar). Het is aan ontwikkelaars van energieprojecten om in te schatten of toekomstige projecten economisch haalbaar blijven. Tot nu toe lijkt dit voor windprojecten het geval.
Hoe verhoudt het plaatsen van windmolens zich tot het milieu (ooievaars, ganzen en andere diersoorten en beplanting ed.)?	In de regio is een uitgebreid onderzoek gedaan naar de milieueffecten (planMER) van windturbines onder andere op flora en fauna. Op basis daarvan zijn zoekgebieden met goede mogelijkheden. Op de site van de helpdesk wind op land staat betrouwbare, wetenschappelijk onderbouwde informatie over onder andere effecten op het milieu.

Er zijn gebieden 'aangewezen', in de gemeente Druten die of vanwege hoogspanning niet mogen en die vanwege de uitbreiding van defensieoefengebieden eigenlijk niet voldoen. Aan de andere kant is er vanuit de industrie (Excluton) aan de Waal, wat geen zoekgebied is, wel een wens voor wind geuit. Hoe gaat de RES hiermee om? Kunnen zoekgebieden gewijzigd worden?	De uitkomsten van de planMER leiden tot een kaart met geschikte en geschikt te maken gebieden voor de ontwikkeling van windenergie. Het gaat niet om gebieden die daarmee zijn 'aangewezen'. Het aanwijzen van zoekgebieden is een bevoegdheid van individuele gemeenten. De hoogspanningsleiding die het gebied ten westen van Druten doorkruist is als harde milieubeperking in deze kaart opgenomen. Het gebied rond Excluton langs de Waal is uitgesloten op basis van de Bgr (Beleidslijn grote rivieren). Het klopt inderdaad dat de recente uitbreiding van defensieoefengebieden nog niet in het planMER (en daarmee de RES 2.0) kon worden meegenomen, al gelden laagvlieggebieden voor helikopters niet als harde belemmering voor windenergie. Het milieueffectonderzoek (inclusief deze kaart) is in de zomer van 2023 aan alle regiogemeenten aangeboden. Het gaat om de bevindingen op regionale schaal, dus het is mogelijk dat de precieze mogelijkheden op lokale schaal net anders uitpakken. Een aantal gemeenten, waaronder de gemeente Druten heeft – zoals benoemd in de RES 2024 – aangegeven om lokaal aanvullend onderzoek te doen om zo tot realistisch gemeentelijk windbeleid te komen, via een proces dat aansluit bij de lokale behoeften. Uw vragen en opmerkingen passen erg goed in zo'n lokale uitwerking van dit regionale onderzoek.
Ik mis in de webinar de ontwikkelingen van de Zero Emissie zone i.c.m. de behoefte van de laadinfra van de transportsector. Hebben jullie er zicht op dat de ontwikkeling en uitvoering van RES 2.0 gelijk oploopt met de energievraag voor de verduurzaming van de transportsector?	Dit onderwerp is geen focus van de RES 2.0, die ligt voor nu op het behalen van het regionale bod. De Zero Emissie Zones vallen onder lokaal beleid. De prognose van de energievraag van de transportsector worden door ElaadNL inzichtelijk gemaakt. Deze worden gebruikt als bron voor behoefte naar transportcapaciteit en energievraag.

Wat zijn de respectievelijke tiphoogten plus afstand tot de bebouwing mbt de drie soorten (3,6 MW/ 5.6 MW/ 7.0 MW) windturbines zoals genoemd in de RES 2.0?	De tiphoogten van de referentieturbines staan beschreven in afbeelding 5.2 van het planMER. Voor de Nordex N117 van 3,6 MW gaat het om een tiphoogte van 178,5 meter. Voor de Enercon E-160 van 7,0 MW gaat het om een tiphoogte van 246 meter. Milieutechnisch is een geluidsnorm leidend om de afstand tot bebouwing te bepalen. De provincie Gelderland heeft daarnaast onlangs een windnorm ingevoerd van 2x de tiphoogte. In dat geval gaat het om 357 meter afstand tussen de 3,6 MW referentieturbine en bebouwing, of 492 meter afstand tussen de 7,0 MW referentieturbine en bebouwing.
In de RES2.0 wordt aangegeven welke gebieden in potentie geschikt zijn om een windpark te realiseren. Er zijn ook gebieden aangewezen waar het realiseren van een windpark niet mogelijk is, zoals langs de Waal. Op grond van welke criteria zijn deze grijze gebieden aangewezen?	Voor de zones langs de grote rivieren geldt de Bgr (Beleidslijn grote rivieren). Het milieueffectonderzoek (inclusief deze kaart) is in de zomer van 2023 aan alle regiogemeenten aangeboden. Het gaat om de bevindingen op regionale schaal, dus het is mogelijk dat de precieze mogelijkheden op lokale schaal net anders uitpakken. Een aantal gemeenten, waaronder de gemeente Druten heeft – zoals benoemd in de RES 2024 – aangegeven om lokaal aanvullend onderzoek te doen om zo tot realistisch gemeentelijk windbeleid te komen, via een proces dat aansluit bij de lokale behoeften. Uw vragen en opmerkingen passen erg goed in zo'n lokale uitwerking van dit regionale onderzoek.
Excluton terrein in Druten, industriegebied, zou uitermate interessant zijn om hier windmolens te realiseren, maar dit gebied is in de RES2.0 uitgesloten. Waarom?	Voor de zones langs de grote rivieren geldt de Bgr (Beleidslijn grote rivieren). Het milieueffectonderzoek (inclusief deze kaart) is in de zomer van 2023 aan alle regiogemeenten aangeboden. Het gaat om de bevindingen op regionale schaal, dus het is mogelijk dat de precieze mogelijkheden op lokale schaal net anders uitpakken. Een aantal gemeenten, waaronder de gemeente Druten heeft – zoals benoemd in de RES 2024 – aangegeven om lokaal aanvullend onderzoek te doen om zo tot realistisch gemeentelijk windbeleid te komen, via een proces dat aansluit bij de lokale behoeften. Uw vragen en opmerkingen passen erg goed in zo'n lokale uitwerking van dit regionale onderzoek.

Bewoners zijn niet meegenomen in de RES 2.0. Dat is gisteravond nogmaals benoemd, maar ik zou graag horen waarom zij niet meegenomen zijn.	De RES is een proces op regioniveau, waarbij 16 gemeenten, de provincie, 3 waterschappen en de regionale netbeheerder de primaire samenwerkingspartijen zijn. Daarnaast is er een adviestafel RES, met daarin een aantal regionaal georganiseerde partijen die meedenken en adviseren namens hun achterban. Het gaat daarbij o.a. om ZLTO, Natuur en Milieu Gelderland en de verenigde energiecoöperaties. Bewoners zijn op twee manieren betrokken: 1) via hun eigen gemeente waar de uiteindelijke besluitvorming plaatsvindt en 2) door informatieavonden zoals deze en de zienswijzeprocedures.
Zonnepanelen op daken van particulieren met 15 of meer zonnepanelen worden niet meegenomen in de RES 2.0. Wel op gemeentelijk niveau maar niet bij de RES is gisteravond benoemd, maar ook daarvan heb ik niet de reden gehoord. Ik hoor graag waarom daarvoor gekozen is. Ik vind het jammer dat het niet meegenomen wordt. Particuliere bijdrage zou toch alleen toegejuicht en gestimuleerd moeten worden.	Gemeenten geven aan kleinschalige opwek te willen stimuleren, met de kanttekening dat het lastig is om hier concrete doelen op te stellen omdat de invloed van de gemeente hierop beperkt is. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat alleen grootschalige opwek voor zon meetelt voor het landelijke doel voor hernieuwbare elektriciteit op land en daarmee dus voor de RES. De grens voor grootschalige zon-systemen is >15kWp (ca. 40 zonnepanelen). Deze afspraak is vastgelegd in het begrippenkader RES vanuit het oogpunt van monitoring door het nationaal programma RES. Deze afspraken worden voortgezet in de RES 2.0; hierin komen dus geen doelstellingen op kleinschalige opwek van zon op dak. Kleinschalige opwek telt wél mee voor de doelen van gemeenten zelf op gebied van het aandeel van hernieuwbare energie, zoals inzichtelijk wordt in de regionale Klimaatmonitor.
Het HSS-station welke naar de Gemeente Wijchen zal komen, werd op het laatst nog apart benoemd. Niet alleen de Gemeente Wijchen werd er destijds mee overvallen, maar u ook. Er wordt besproken dat het invloed heeft op de RES 2.0 omdat het HSS in de zoekgebieden voor wind geplaatst zal gaan worden. Maar dat is daar niet alleen aan de orde. Er staan nog veel meer grote ontwikkelingen/uitbreidingen voor dat gebied op de rol. In hoeverre wordt stapeling in uw RES 2.0 meegenomen?	Het klopt dat er veel ruimtelijke opgaven samenkomen in het gebied aan de noordzijde van de Maas tussen Niftrik en Batenburg. Het stapelen van die opgaven wordt niet in de RES meegenomen, maar vindt plaats in de besluitvormingsprocessen van de gemeente Wijchen en de provincie Gelderland. Dit omdat de RES zich richt op thematisch/sectoraal beleid (enkel gericht op de regionale energievoorziening), terwijl gemeente en provincie integraal naar het gebied kijken en zo ook zaken als woningbouw, mobiliteit, landbouw, recreatie en andere functies meenemen in hun (ruimtelijke) afwegingen.